

[Holger Andersen.]
i Artikel 2 stipuleredes Pligten til obligatorisk Voldgift. Man kan være fuldkommen og aldeles overbevist om, at Artikel 2 aldrig var blevet til, hvis den skulde have indeholdt den Bestemmelse, som det ærede Medlem nu vil lægge ind i den, absolut ikke! Det ærede Medlem har jo ellers viet Landstingsforhandlingerne en overmaade indgaaende Opmærksomhed, han skulde blot ogsaa have læst den Tale, Udenrigsministeren holdt dér, saa vilde han have set, at Udenrigsministeren klart og nøje redegjorde for, at Artikel 2 omfatter mange forskellige Veje, almindelige diplomatiske Metoder, Voldgiftsbehandling, Forligsbehandling, Mægling af en tredje Magt, Raadsbehandling, og hvad der nu findes. Men der er saa sandelig ikke nogen som helst Forpligtelse til at afgøre alle Stridigheder Nationerne imellem ad Voldgiftsvejen. (*Borgbjerg*: Hvis de andre Midler ikke slaar til, hvad saa?). Ja, hvad saa, derom staar der intet som helst i Traktaten.

Formanden: Ærede Medlemmer maa ikke afbryde Taleren.

Holger Andersen: Jeg tillader mig at fortsætte med Oplæsningen af det nævnte Citat af Politis:

„Kellogg-Pagten gør altsaa ikke Voldgift obligatorisk, den forudsætter ikke noget Sanktionssystem eller nogen Forpligtelse til gensidig Bistand. Der er ikke skabt Sikkerhed for, at alvorlige Stridigheder mellem de kontraherende Stater faar en definitiv Afgørelse. Man kan under disse Forhold nære Frygt for, at Forpligtelsen til at give Afkald paa Krig i de mest kritiske Tilfælde vil vise sig illusorisk. Endelig vil enhver af de kontraherende Stater, da den til sit Forsvar i første Linie kun kan gøre Regning paa sine egne Kræfter, ikke allerede nu kunne indvilge i at formindske disse i det Omfang, den vilde have kunnet gøre, hvis den i Tilfælde af Angreb havde faaet Tilsagn om Hjælp. Men trods sine Huller og Ufuldkommenheder er Pariserpagten, som den er, en stor international Akt, af meget stor Rækkevidde og Betydning.“

Denne ædruelige Vurdering af Pariserpagten, af Kellogg-Traktaten, kan jeg, for saa vidt den vedrører det folkeretlige Omraade, fuldt ud gøre til min, og dette leder ganske naturligt over til at tale om Traktatens mere politiske Betydning, det andet Omraade, jeg nævnte.

Her skal jeg tillade mig at komme med en enkelt Bemærkning til den ærede Ord-

fører for Socialdemokratiet (Borgbjerg), der jo som sædvanlig var højt oppe i sine Udtalelser om disse nationalistisk-militaristiske Organer, der ikke gjorde noget som helst andet, end at forsøge paa at afsvække Traktatten.

Ja, jeg skal holde mig til, hvad en saa fremragende Folkeforbundsautoritet som Rektoren for Universitetet i Genève, Professor William Rappard skriver i en højst interessant Artikel om Kellogg-Pagten set fra Genève, som han har offentliggjort i det ypperlige tyske Tidsskrift „Europäische Gespräche“, udgivet af Dr. juris Mendelssohn-Bartholdy ved Universitetet i Hamburg. Her siger Professor Rappard, hvis Navn vi jo alle kender fra hans fremragende Arbejde i Folkeforbundets Tjeneste — det er kun en ganske kort Passus, jeg beder om Tilladelse til at citere:

„En juridisk Analyse af Traktatens Tekst under Hensyn til alle de Forbehold og Fortolkninger, den har givet Anledning til, godtgør, at Traktaten i sig selv saa godt som slet intet betyder. Ikke blot lader den Krænkelserne af det Forbud, den foreskriver, ganske ustraffet, men den forbyder tilmed kun saadanne militære Operationer, hvis aggressive og nationale Karakter anerkendes af disses egne Ophavsmænd. Den forbyder ingen fremtidig Krig, lige saa lidt som den vilde have forbudt Verdenskrigen, om hvilken alle Deltagerne forsikrede, at den for deres Vedkommende var en ren og skær Forsvarskrig, en Kamp af udelukkende defensiv Oprindelse og Natur.“

Det er ikke mine Ord, og jeg mener endog, at de gaar for vidt, men det er Ord, som kommer fra en meget fremragende Autoritet indenfor Folkeforbundsarbejdets Omraade.

Nu sagde jo ganske vist den højtærede Udenrigsminister, at afgørende var selve Traktaten og ikke Noterne; den Anskuelse var kommet frem, at Noterne i Virkeligheden var det afgørende, men det var jo urigtigt, selvfølgelig var det afgørende Traktaten; og — hvis jeg forstod ham ret — saa fremsatte han ogsaa en Bemærkning om, at der jo i og for sig heller ingen Uoverensstemmelse var mellem de forskellige Noter, der var udvekslet, og Traktaten.

Ja, det er naturligvis, som man tager det; det er i nogen Grad afhængigt af Øjnene, der ser, og jeg ved ikke, om den højtærede Udenrigsminister gjorde Ret i i Landstinget at rose den amerikanske Statssekretær for at have virket hen til, at Traktaten virkelig blev affattet paa en saa klar og utvetydig Maade, naar han saa samtidig mener, at alle de Forbehold, som er taget